

Spis treści

Wstęp	11
CZĘŚĆ PIERWSZA	
STACJE KOLEI NORMALNO- I SZEROKOTOROWYCH	13
I. Dworce i stacje Drogi Żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej (DŻWW)	15
1. Charakterystyka linii kolejowej	15
Najważniejsze wydarzenia z dziejów	15
2. Dworzec Wiedeński Osobowy	24
Zasoby warsztatu badawczego	24
Okoliczności powstania i układ stacji	24
Budynek recepcyjny dworca i perony Stacji Głównej DŻWW	26
Warsztaty, remizy, magazyny	46
Główny Dom Administracyjny	65
Komora Celna	68
Gmach Szkoły Technicznej DŻWW	72
3. Stacja Towarowa	74
Zasoby warsztatu badawczego	74
Okoliczności powstania i układ stacji	74
Wschodnia grupa budynków	78
Zachodnia grupa budynków	81
Środkowa grupa budynków (stacja Warszawa Obwodowa Drogi Żelaznej Nadwiślańskiej przy ul. Kolejowej)	85
Enklawa zachodnia (przy obecnej ul. Mszczonowskiej)	85
Sektor wyładunku wojska i zapasowych składów węgla	86
Stacja przeładunkowa Drogi Żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej, Warszawsko-Kaliskiej i kolei wilanowskiej	87
Stacja sortowa (rozrządowa)	89
Małe, pojedyncze obiekty rozproszone	94
4. Dworzec Centralny i nowy Dworzec Wiedeński - niezrealizowane projekty i prowizoryczne ekwiwalenty	96
Projekt Dworca Centralnego autorstwa Pawła Fliederbauma (1879)	96
Pierwszy międzynarodowy konkurs na przebudowę Dworca Wiedeńskiego (1890-1891)	98
Pokonkursowy projekt Józefa Husa (1891)	107
Wystawa i konkurs Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych (1894)	115
Dworzec Centralny, węzeł warszawski i stacje kolei miejskiej w koncepcjach z lat 1894-1901	116
Nowa Poczekalnia, czyli Dworzec Przyjazdowy	127
Kolejne przymiarki do budowy Dworca Centralnego	131

II. Dworzec Warszawa Kaliska	133
1. Charakterystyka linii kolejowej	133
Najważniejsze wydarzenia z dziejów	133
2. Dworzec Kaliski (Stacja Warszawa Osobowa DŻWK)	137
Zasoby warsztatu badawczego	137
Układ zabudowy i infrastruktury dworca	137
Okoliczności powstania i układ stacji	139
Budynek recepcyjny dworca osobowego	139
Magazyn pospiesznej ekspedycji towarów	143
Perony	143
3. Stacja Warszawa Towarowa DŻWK	144
Narzędzia badawcze i zarys charakterystyki zabudowy	144
Zabudowania grupy wschodniej	144
Zabudowania grupy zachodniej	156
Zabudowania grupy południowo-wschodniej	161
4. Przystanek Odolany	161
 III. Stacje Drogi Żelaznej Obwodowej	 163
1. Charakterystyka linii kolejowej	163
Najważniejsze wydarzenia z dziejów	163
2. Stacja przeładunkowa Warszawa Obwodowa	164
Zasoby warsztatu badawczego	164
Okoliczności powstania i układ stacji	164
Elementy zabudowy	165
3. Platforma Górczewska (stacja towarowo-osobowa Wola)	170
Okoliczności powstania i lokalizacja stacji	170
4. Stacja Towarowa DŻN	171
Zasoby warsztatu badawczego	172
Okoliczności powstania i układ stacji	172
Sektor północny	173
Sektor południowy	175
5. Stacja Zakroczymska (po 1879: Warszawa Nadwiślańska; 1902: Dworzec Warszawa Kowelska)	177
Zasoby warsztatu badawczego	177
Okoliczności powstania i układ stacji	177
Budynek recepcyjny dworca osobowego i budowle towarzyszące	178
 IV. Stacje Drogi Żelaznej Nadwiślańskiej	 185
1. Charakterystyka linii kolejowej	185
Najważniejsze wydarzenia z dziejów	185
2. Stacja towarowa Praga (1881: Praga Nadwiślańska)	189
Zasoby warsztatu badawczego	189
Okoliczności powstania i układ stacji	189
Budynek recepcyjny dworca towarowego i obiekty w jego otoczeniu	190
Budynki zaplecza towarowego, wagonownia dla salonek i domy mieszkalne	194
Budynki i budowle zaplecza technicznego	196

Budynki mieszkalne	212
3. Zabudowa stacji towarowych miejskich i podmiejskich w obecnych granicach Warszawy	213
Stacja przeładunkowa Praga	213
Stacja przeładunkowa przy Rogatce Petersburskiej	213
Stacja przeładunkowa Praga Fabryka	213
Półstacja Wawer	213
4. Zabudowa stacji osobowych podmiejskich w obecnych granicach Warszawy	214
Okoliczności powstania i charakter zabudowy stacji	214
Stacja Wawer	214
Stacja Radość	215
Stacja Palenica (ul. Patriotów 40B)	216
V. Dworzec Petersburski	217
1. Charakterystyka linii kolejowej	217
Najważniejsze wydarzenia z dziejów	217
2. Dworzec Petersburski osobowy	222
Zasoby warsztatu badawczego	222
Okoliczności powstania i układ stacji	222
Budynek recepcyjny dworca osobowo-towarowego DŻWP	224
3. Budynki i budowle gospodarstwa kolejowego	238
Prowizoryczne remizy drewniane	238
Zachodnia grupa zabudowań	239
Wschodnia grupa zabudowań	243
Południowo-Zachodnia grupa zabudowań	246
Południowo-wschodnia grupa zabudowań	248
Dom mieszkalny i stajnie przy ul. Wileńskiej 39	249
4. Półstacja Wojskowa (stacja przeładunkowa Praga Fabryka)	250
Okoliczności powstania i układ stacji	250
Elementy zabudowy	250
VI. Dworzec Terespolski	253
1. Charakterystyka linii kolejowej	253
Najważniejsze wydarzenia z dziejów	253
2. Dworzec Praga osobowy (1881: Warszawa Terespolska; 1902: Warszawa Brzeska)	257
Zasoby warsztatu badawczego	257
Okoliczności powstania i układ stacji	258
Budynek recepcyjny dworca osobowego	259
3. Budynki i budowle gospodarstwa kolejowego	268
Zabudowania zaplecza technicznego	268
Budynki i budowle zaplecza towarowego	277
Budynki administracyjno-mieszkalne i mieszkalne	288
Szkoła Techniczna DŻWT (Szpital Kolei Skarbowych Nadwiślańskich)	291
Folwark	293
4. Zabudowa przystanków w obecnych granicach Warszawy	294
Przystanek Rembertów. Okoliczności powstania, lokalizacja i zabudowa	

stacji	294
Przystanek Miłosna (Wesoła). Okoliczności powstania, lokalizacja i zabudowa stacji	295

CZĘŚĆ DRUGA

STACJE PODMIEJSKICH KOLEI WĄSKOTOROWYCH 297

VII. Warszawskie stacje i przystanki Warszawsko-Wilanowskiej Drogi Żelaznej (WWDŻ) oraz Drogi Żelaznej Grójeckiej (DŻG) 299

1. Charakterystyka linii kolejowej	299
Najważniejsze wydarzenia z dziejów	299
Zasoby warsztatu badawczego	302
Charakter zabudowy stacji	302
2. Zabudowa poszczególnych stacji i przystanków	303
Stacja Warszawa	303
Stacja Belweder	303
Stacja przeładunkowa przy DŻWW	305

VIII. Warszawskie stacje i zaplecze techniczne Drogi Żelaznej Podjazdowej Grójeckiej (DŻPG) 307

1. Charakterystyka linii kolejowej	307
Najważniejsze wydarzenia z dziejów	307
Zasoby warsztatu badawczego	309
Charakter zabudowy stacji	309
2. Zabudowa poszczególnych stacji i przystanków	310
Stacja Warszawa Mokotów	310
Stacja Służewiec	315
Przystanek Pyry	316

IX. Warszawskie stacje i zaplecze techniczne Drogi Żelaznej Wąskotorowej Jabłonna-Wawer (DŻWJ-W) 317

1. Charakterystyka linii kolejowej	317
Najważniejsze wydarzenia z dziejów	317
Zasoby warsztatu badawczego	320
Charakter zabudowy stacji	320
2. Zabudowa poszczególnych stacji i przystanków	326
Przystanek Dąbrówka Grabowska	326
Przystanek Henryków	326
Stacja Srebrna Góra (Wiśniewo)	326
Przystanek Piekiełko	326
Przystanek Żerań	326
Przystanek Pelcowizna	326
Przystanek Rogatka Petersburska (Gołędzinów)	327
Stacja Most	328
Przystanek Straż Ogniowa	329
Przystanek Rogatka Moskiewska (Kamionek)	329
Przystanek Grochów I	329
Stacja Grochów II	329

Przystanek Gocławek	331
Stacja Wawer (ul. Widoczna 6)	331
Stacja Kaczy Dół (Międzylesie) przy ul. Mrówczej 126	331
Stacja Radość	332
Stacja Falenica (ul. Obszarowa 1, dawniej 17)	332
X. Kolej konna Wawer-Wiązowna	333
1. Charakterystyka linii kolejowej	333
Najważniejsze wydarzenia z dziejów	333
Zasoby warsztatu badawczego	334
Specyfika	334
2. Zabudowa poszczególnych stacji i przystanków	334
Stacja Wawer Osobowy	334
Stacja Wawer Towarowy	334
XI. Markowska Kolej Wąskotorowa (MKW)	335
1. Charakterystyka linii kolejowej	335
Najważniejsze wydarzenia z dziejów	335
Zasoby warsztatu badawczego	336
Specyfika linii i zabudowy	336
2. Zabudowa poszczególnych stacji i przystanków	337
Stacja Warszawa Praga-Stalowa (Warszawa Stalowa)	337
Bibliografia	341
Skróty nazw źródeł ilustracji	346
Spis ilustracji	348
Indeks osób	359
Indeks toponimów	361

oprac. BPK